

УДК 342.951:351.82

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5313/2020.11.52>**Анна Маслова**

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри адміністративного та митного права

Університету митної справи та фінансів

ПЕРЕДУМОВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗАХОДІВ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ПІСЛЯ ВИПУСКУ ТОВАРІВ У ВІЛЬНИЙ ОБІГ, ЙОГО ПОТЕНЦІАЛ ТА ОБМЕЖЕННЯ

У статті зауважується, що наукова думка та матеріали міжнародних експертних досліджень відображають консенсус щодо того, що митний контроль після випуску товарів у вільний обіг має потенціал бути системоутворювальним елементом системи митного контролю за умови детального опрацювання його підстав та процедури з урахуванням моделей, ефективність яких обґрунтовується у міжнародних стандартах та наукових працях, а також підтверджується практикою митного адміністрування у зарубіжних країнах. Загально визнаним є те, що митний контроль після випуску товарів у вільний обіг може значно зменшувати адміністративне навантаження на підприємства під час проходження митного оформлення та заходів митного контролю у зонах митного контролю, а також посилювати контроль за дотриманням положень законодавства, що стосуються безпеки суспільства та митних інтересів держави, оскільки у зонах митного контролю митні формальності мають виконуватись якомога оперативніше та з використанням обмежених обсягів даних, тоді як після випуску товарів у вільний обіг часу та інших ресурсів для контрольної-аналітичних заходів у митних органах значно більше. Іншими джерелами цінності митного контролю після випуску товарів у вільний обіг є можливість: 1) сприяння більш повному та точному розумінню особливостей функціонування секторів економіки, характеру та історії діяльності окремих підприємств із актуалізації даних системи управління ризиками; 2) оцінки комерційних систем підприємств та їх впливу на митні операції для забезпечення відповідності вимогам митного законодавства. Усвідомлюються так само й обмеження можливостей та ризики митного пост-аудиту з безпекових та фіскальних міркувань, адже, наприклад, підприємства можуть займатись неформальною торгівлею, здійснювати операції із особливо небезпечними товарами, не мати системи обліку, яка відповідає національним стандартам, або постійного офісного приміщення. Очевидним є й те, що проведення посадовими особами митних органів перевірок дотримання підприємствами принципів митного законодавства без інформаційно-аналітичної системи для використання ризик-орієнтованого та якомога більш автоматизованого підходу під час планування та проведення митного аудиту може перетворити його на контрпродуктивний та корупціогенний елемент.

Ключові слова: митний контроль, митний контроль після випуску товарів у вільний обіг, спрощення та гармонізація митних процедур, обмеження митного контролю після випуску товарів у вільний обіг, цінність митного контролю після випуску товарів у вільний обіг.

Постановка проблеми та завдання дослідження. Яскравою тенденцією, яка простежується у міжнародних рекомендаціях з питань митного контролю, а також у вітчизняних урядових стратегічних програмних документах, матеріалах наукових досліджень та аналітичних публікаціях, присвячених перспективам розвитку митного контролю, є визначення підвищення ефективності митного контролю після випуску товарів у вільний обіг одним з найважливіших напрямів спрощення та гармонізації правил та процедур митного контролю. Разом з тим, у вищенаведених джерелах немає комплексного бачення передумов

запровадження заходів митного контролю після випуску товарів у вільний обіг, тобто факторів, що визначають контрольну-стимулюючий потенціал цього інструментарію митного контролю. Також, неналежна увага приділяється особливостям митного контролю після випуску товарів у вільний обіг, з яких випливає недоцільність вдаватись до нього у деяких випадках.

Аналіз публікацій та виклад основних положень дослідження. Теоретичною основою для виконання зазначеного наукового завдання слугуватимуть праці Д. А. Кравчука, Н. Б. Куроптева, П. Д. Лонгінова,

О.В. Соколовської, В. А. Туржанського, М. О. Харкавого та деяких інших вчених.

Розпочинаючи з характеристики митного контролю після випуску товарів у вільний обіг, що викладається у нормативно-правових та інших документах міжнародних організацій, зазначимо, що звернувшись до положень Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур, з'ясуємо, що контроль на основі методів аудита – сукупність заходів, за допомогою яких митна служба переконується у правильності заповнення декларацій на товари та достовірності зазначених у них даних, перевіряючи наявні у причетних до декларування осіб відповідні книги обліку рахунків, документи, облікову документацію та комерційну інформацію [1].

У рекомендаціях ВМО з пост-митного аудиту особливе значення процедур митного контролю, що здійснюються поза пунктами пропуску через державний кордон, пояснюється тим, що прикордонний контроль може бути надмірним за адміністративним навантаженням та часом, що виявляється контрпродуктивним. Сучасна міжнародна торгівля працює в стислі терміни, що вказує на те, що для отримання якнайбільших національних економічних вигід митне оформлення товарів має бути своєчасним та безперешкодним. Велике значення має також те, що міжнародна торгівля включає в себе великі корпорації з глобальними мережами та складними бізнес-системами і ланцюжками поставок. Обмежена кількість документів, необхідних для подання на момент ввезення, не формує повне уявлення про умови комерційних угод, які необхідно знати для правильного визначення митної вартості, класифікації товару, як й права на преференційне походження товару. Як наслідок, для митниці стає майже неможливим в обмежених часових рамках ухвалити обґрунтоване рішення стосовно обов'язків зі сплати митних платежів (відкласти митне оформлення товарів не є доцільним та правомірним при вирішенні таких питань, якщо тільки немає підозр у порушенні митних правил). Підсумовуючи наведене, міжнародна організація звертає увагу на те, що за сучасних реалій митні адміністрації фокусують свій контроль на часі після ввезення товарів, зберігаючи при цьому мінімальну вибіркову перевірку на кордоні. Визнається константою те, що завдяки застосуванню методів аналізу ризиків та пост-митного контролю, митниця може більш ефективно реалізувати ресурсний потенціал і працювати в партнерстві з бізнес-спільнотою для поліпшення рівнів відповідності митним правилам і сприяння торгівлі [2, с. 5]. Водночас, на переконання фахів-

ців ВМО, залишається відкритим питання про те, чи поширювати предмет перевірки на осіб, які не є декларантами та імпортерами, та чи може юридичне зобов'язання щодо ведення обліку бути накладено на всіх суб'єктів господарювання. Інакше кажучи, проблема полягає в тому, чи є розумним ввести правові зобов'язання для ведення обліку ділової документації на суб'єктів господарювання, поруч із тими, хто пов'язаний з імпортними операціями та митним оформленням. Міжнародна організація зауважує, що національне законодавство щодо підприємницької діяльності, так як, наприклад, прибутковий податок, може передбачити ці зобов'язання [3, с. 12].

Так само, Американська торговельна палата в Україні заохочує розширення сфери застосування заходів митного контролю на основі пост-аудиту, зважаючи на те, що він є загальновизнаним інструментом спрощення міжнародної торгівлі. Вказується, серед іншого, на те, що ефективно налагоджена система митного пост-аудиту дозволяє митній адміністрації максимально спростити митні процедури під час випуску товарів та скоротити часові рамки митного оформлення, тоді як належний документальний контроль може проводитися саме на етапі після завершення митного оформлення. Додатковим стимулом для України здійснити цей крок є те, що положення міжнародних угод (наприклад, Угода про асоціацію з ЄС) також зобов'язують Україну застосовувати сучасні методи митного контролю, такі як аналіз ризику, контроль після випуску товарів та аудит компаній [4, с. 31].

Більше того, формуючи розуміння місця пост-митного контролю у системі дозвільних та контрольних митних заходів, пов'язаних з переміщенням товарів через митний кордон, важливо усвідомлювати те, що пост-митний контроль має бути включений в більш широкий контекст спрощення торгівлі, спрощення процедур оформлення на кордоні, складських процедур та інших митних режимів. Після цього митний контроль, як правило, мігрує від кордону в середовище після ввезення товарів [2, с. 6].

Разом з тим, слід мати на увазі деякі обмеження застосування заходів пост-митного контролю. Загальновідомим є те, що багато країн мають значний рівень неформальної торгівлі, що характеризується низькою або взагалі відсутньою системою обліку, торгівлею готівкою або відсутністю постійного офісного приміщення. У таких випадках пост-митний контроль не є практичним інструментом. Внаслідок того, прикордонний контроль є єдиною реальною можли-

вістю для проведення контролю, який повинен бути визначений системою управління ризиками [2, с. 16]. Також, пост-митний аудит може породжувати значні корупційні ризики та загрозу неналежного виконання повноважень посадовими особами митних органів, якщо немає досконалого автоматизованого програмного забезпечення для планування, визначення об'єктів контролю, а ці дії виконуються самими посадовими особами митних органів [5, с. 40; 6, с. 55]. Наприклад, може мати місце деструктивний фіскальний нахил. Так, за офіційними даними за сучасних вітчизняних реалій документальні перевірки зосереджуються виключно на питаннях сплати податків, а не на дотриманні митного законодавства у цілому. Більше того, запровадження пост-митного контролю неможливе без одночасного запровадження інших інститутів, тісно пов'язаних з пост-аудитом – наприклад, управління ризиками, спрощення та автоматизація митних процедур, взаємодії між підрозділами, що проводять митне оформлення та аудиторами з метою зменшення обсягу контролю під час випуску товарів [4, с. 32]. Це цілком узгоджується з думкою, висловленою Д. О. Сагарьовою щодо того, що процес розвитку пост-митного контролю та створює основу для сприяння зовнішньоекономічній діяльності наявність нормативно-правових, економіко-політичних, інформаційно-технічних та організаційно-кадрових передумов пост-митного контролю [7, с. 177]. На доповнення до того, утвердження пост-митного контролю як основи інструментарію митного контролю без його належного правового регулювання може призвести, поруч зі збільшенням сум донарахованих митних платежів та штрафів, до збільшення заборгованості підприємств зі сплати митних платежів та штрафів, значного пониження показника їх стягнення із віднесенням її частини до безнадійної [8, с. 178].

Таким чином, за змістом міжнародних рекомендацій митний контроль після випуску товарів для вільного обігу на митній території вважається інструментом з вкрай високим потенціалом щодо мінімізації адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання та сприяння їх зовнішньоекономічним торговельним операціям, а також щодо розширення можливостей митного контролю, зокрема збільшення часових меж для підготовки, урахування більшого обсягу даних про зовнішньоекономічну діяльність суб'єкта господарювання та подальшу долю товарів на митній території країни. Разом з тим, реалізація механізму митного контролю після випуску товарів для вільного обігу

на митній території має супроводжуватись запровадженням комплексних нововведень у митне законодавство, спрямованих на, зокрема, автоматизацію процесів прийняття рішень про об'єкти, час та обсяг заходів пост-митного контролю, забезпечення сплати донарахованих сум митних платежів та сум застосованих штрафів тощо.

Вищевикладене цілком узгоджується із міркуваннями вітчизняних вчених про цінність пост-митного контролю для оптимізації виконання митними органами покладених на них завдань.

Так, як слушно зауважила О. В. Соколовська, одного попереднього митного контролю недостатньо, оскільки він забезпечує лише початковою інформацією, тоді як на сучасному етапі його необхідно поєднувати з методами митного пост-аудиту, який включає в себе більш детальний аналіз інформації та супровідної документації після того, як товар потрапив у країну. Митний пост-аудит являє собою перехід від традиційних підходів, які фокусувались на фізичному огляді вантажу та відносно неефективних перевірках документів, які обмежували аудиторів незначним відсотком загальної кількості транзакцій економічного агента. Це, на переконання вченого, призводить до необхідності сконцентруватись на митному контролі після ввезення товарів, зберігаючи при цьому вибірково перевірку на кордоні [9, с. 369].

Привертає увагу також бачення організації та здійснення пост-митного контролю, висловлене В. А. Туржанським. Вчений дотримується думки про те, що процедури митного пост-аудиту є ефективними заходами для митного контролю, адже вони формують чітку і всеосяжну картину операцій, відображаючи їх результати в бухгалтерських книгах, облікових записах учасників міжнародної торгівлі, і одночасно надають можливість митним адміністраціям сприяти учасникам міжнародної торгівлі шляхом спрощення порядку митного оформлення (наприклад, система періодичного ведення записів). Аудит, який здійснюється після митного оформлення, має зробити особливий акцент на професійному проведенні бухгалтерського обліку на підприємствах. Таким чином, митний контроль повинен забезпечувати комплексне управління усім ланцюгом руху товарів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. При проведенні пост-аудиту потрібно застосовувати методики, які засновані на процедурах аудиту. Такий контроль дозволить проводити фінансовий аналіз, який здійснюється на основі даних бухгалтерської звітності, та призначений для отримання ключових, найбільш інформативних

параметрів, які дають об'єктивну та точну картину фінансового стану суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності [10, с. 14, 18]. До слова, майже аналогічними до вищевикладених є міркування М. О. Харкавого, який стверджує про те, що реалізація пост-митного аудиту, як інструменту забезпечення комплексного управління ланцюжком поставок товарів представляє собою єдиний комплекс заходів, а аудит митної і бухгалтерської документації – це основа контрольних-перевірочних заходів, метою яких є встановлення невідповідності класифікації товарів, фактів заниження митної вартості, неправомірності застосування митних пільг та преференцій, а також порушення режиму перебування товарів на митній території [11, с. 252].

Здійснення митного контролю після випуску товарів у вільний обіг одним із найперспективніших заходів забезпечення дієвості митного контролю визначають також Ю. Ю. Клименко [12, с. 165] та М. П. Рязанцева, стверджуючи про те, що продуктивне проведення митного контролю після випуску товарів є вкрай нагальним напрямом вдосконалення митного адміністрування, що дозволяє не тільки прискорити процес здійснення митних операцій, а й знизити кількість випадків порушень митного законодавства, забезпечити повноту справляння митних платежів, створити сприятливі умови для діяльності законотворчих учасників зовнішньоекономічної діяльності [13]. Так само, Д. О. Сагарьова наголошує на тому, що саме впровадження пост-митного контролю, що здійснюється після митного оформлення товарів, є одним із пріоритетних напрямків вдосконалення контрольних заходів та підвищення якості організації митного контролю шляхом спрощення митних процедур [7, с. 177].

Підсумовуючи погляди наукового співтовариства на переваги та джерела потенціалу пост-митного контролю, зазначимо, що ними визнаються:

- прискорення та спрощення митного оформлення скороченням процесу взаємодії з митними органами у пунктах пропуску через кордон та в пунктах призначення;
- економія обігових коштів підприємств, яка досягається через те, що пост-митний контроль знижує витрати учасників зовнішньоторговельних відносин, адже затримки під час митного оформлення є більш витратними, ніж документальна перевірка;
- підвищення ефективності митного контролю – за умови достатності процедур митного пост-аудиту та ліквідації вказаних порушень за його результатами максимально компенсуються втрачений за спрощеного митного оформлення рівень забезпечення

економічної безпеки національного ринку та недобір платежів;

- сприяння більш повному та точному розумінню характеру діяльності підприємства із можливістю виявити системних правопорушників;
- більш ефективне використання ресурсів митних органів;
- створення додаткових можливостей для підприємств щодо вивчення митного законодавства та напрацювання способів забезпечення його дотримання;
- забезпечення додаткових надходжень митних платежів;
- можливість для реалізації правила про добровільне визнання порушень митного законодавства;
- можливість для виявлення супутніх правопорушень, пов'язаних із легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або іншим незаконним рухом активів;
- може бути основою для оцінки відповідності підприємства критеріям авторизованого економічного оператора [14, с. 137; 15, с. 18; 16, с. 139; 17, с. 651].

Отже, супроводжуючи комплекс традиційних заходів митного контролю (вибіркову перевірку в пунктах пропуску через державний кордон) із зменшенням їх обсягу та інтенсивності, митний контроль після випуску товарів у вільний обіг, серед іншого, дозволяє визначити належність виконання суб'єктами господарювання положень митного законодавства за підсумками перевірки обігу товарів на митній території на кожному етапі їх постачання та реалізації, звертаючись до даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання.

На доповнення до того, у вищенаведених джерелах звертається увага на можливість використання процедур пост-митного контролю для досягнення деяких результатів загального характеру. Наприклад, у міжнародних рекомендаціях пропонується передбачити можливість проведення системного аудиту, який спрямовується на вичерпне дослідження внутрішнього середовища підприємства та його впливу на виконання митних правил. Аналітичні процедури широко використовуються, а предметний аудит зменшується там, де середовище контролю та системи корпоративного управління є належними. Повна картина бізнесу може бути відображена як підсумок вивчення бізнес-систем підприємства, його методів торгівлі, партнерів / директорів та внутрішнього контролю [3, с. 10]. Як з цього приводу зазначила О. В. Соколовська, ризики дотримання законодавства можуть бути скорочені,

якщо процес аудиту використовується задля виявлення проблем у торговельних системах економічного агента та системі контролю; відповідно, цей процес спрямований на покращення дотримання законодавства економічним агентом (концепція «compliance improvement») [9, с. 369].

Однак, більш традиційним інструментом для виконання контрольних функцій митних органів є операційний аудит. Так, у роз'яснювальних документах ВМО йдеться про те, що митні адміністрації, які нещодавно реалізували модель митного контролю після випуску товарів у вільний обіг, можуть на перший час обмежитись перевірками окремих цивільно-правових угод. Це може працювати двома способами: 1) випуск високоризикових товарів у вільний обіг з одночасним направленням з митного посту запиту до спеціалізованого підрозділу митниці про перевірку декларанта за його погодженням; 2) спеціальна команда з використанням автоматизованої системи управління ризиками ретельно вивчає окремі митні декларації після виконання базових митних формальностей і відбирає ті, за якими виникають сумніви щодо їх повноти та точності, що слугує підставою для перевірки. Крім того, корисним інструментом може бути документальний аудит, який проводиться у розташуванні підрозділів митниці з акцентом на вивчення та витребування документів, відомостей та зазвичай проводиться в якості додаткової форми перевірки, коли немає вільних ресурсів для повноцінного аудиту [2, с. 8-9].

Висновки з дослідження. Підсумовуючи вищевикладене, маємо підстави констатувати, що наукова думка та матеріали міжнародних експертних досліджень відображають консенсус щодо того, що митний контроль після випуску товарів у вільний обіг має потенціал бути системоутворювальним елементом системи митного контролю за умови детального опрацювання його підстав та процедури з урахуванням моделей, ефективність яких обґрунтовується у міжнародних стандартах та наукових працях, а також підтверджується практикою митного адміністрування у зарубіжних країнах. Загальновизнаним є те, що митний контроль після випуску товарів у вільний обіг може значно зменшувати адміністративне навантаження на підприємства під час проходження митного оформлення та заходів митного контролю у зонах митного контролю, а також посилювати контроль за дотриманням положень законодавства, що стосуються безпеки суспільства та митних інтересів держави, оскільки у зонах митного

контролю митні формальності мають виконуватись якомога оперативніше та з використанням обмежених обсягів даних, тоді як після випуску товарів у вільний обіг часу та інших ресурсів для контрольних-аналітичних заходів у митних органах значно більше. Іншими джерелами цінності митного контролю після випуску товарів у вільний обіг є можливість: 1) сприяння більш повному та точному розумінню особливостей функціонування секторів економіки, характеру та історії діяльності окремих підприємств із актуалізації даних системи управління ризиками; 2) оцінки комерційних систем підприємств та їх впливу на митні операції для забезпечення відповідності вимогам митного законодавства. Усвідомлюються так само й обмеження можливостей та ризики митного пост-аудиту з безпекових та фіскальних міркувань, адже, наприклад, підприємства можуть займатись неформальною торгівлею, здійснювати операції із особливо небезпечними товарами, не мати системи обліку, яка відповідає національним стандартам, або постійного офісного приміщення. Очевидним є й те, що проведення посадовими особами митних органів перевірок дотримання підприємствами приписів митного законодавства без інформаційно-аналітичної системи для використання ризик-орієнтованого та якомога більш автоматизованого підходу під час планування та проведення митного аудиту може перетворити його на контрпродуктивний та корупційний елемент.

Список використаних джерел:

1. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур : міжнародний документ від 18 травня 1973 року. Дата оновлення: 26 червня 1999 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643#Text.
2. Всемирная таможенная организация. Рекомендации ВТамО по пост-таможенному аудиту (ПТА) : проект от января 2012 года. URL: http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/ru/pdf/topics/enforcement-and-compliance/instruments-and-tools/wco_pca_guidelines_volume_1_rus_giz.pdf?db=web.
3. World Customs Organization (2012) Guidelines for Post-Clearance Audit (PCA). Updated in June 2018. Volume 1. 36 p. URL: <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/enforcement-and-compliance/tools-and-instruments/pca-guidelines-volume-1.PDF?db=web>.
4. Американська торговельна палата в Україні. Керівні принципи для митної справи в Україні. 38 с. URL: https://chamber.ua/wp-content/uploads/2020/01/guidelines_for_customs_policy_in_ukraine_ua.pdf.
5. Кравчук Д.А., Куроптев Н.Б. Зарубежный опыт реализации таможенного контроля после

выпуска товаров. *Бюллетень инновационных технологий*. 2018. Том 3 № 1 (9). С. 37-41.

6. Лонгинова П. Д. Таможенный контроль после выпуска товаров как одно из направлений совершенствования. *Уч. зап. Санкт-Петербург. филиала Рос. таможенной акад.* 2016. №3 (59). С. 53-57.

7. Сагарьова Д. Передумови розвитку постмитного контролю в Україні. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2014. Вип. 36(1.1). С. 171-178.

8. Новиков С. В. Контроль после выпуска товаров как завершающий этап процесса таможенного контроля. *Вестник Российской таможенной академии*. 2017. № 1. С. 171-180.

9. Соколовська О.В. Міжнародні стандарти митного пост-аудиту. *Економічний вісник університету*. 2017. Вип. 33(1). С. 394-403.

10. Туржанський В. А. Функціонування постаудиту в системі митного контролю: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Митна безпека*. 2013. № 1. С. 13-19.

11. Харкавий М. О. Прагматика і проблематика пост-митного аудиту у контексті модернізації системи митного контролю в Україні. *Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету*. 2014. Вип. 22(2). С. 250-256.

12. Клименко Ю. Ю. Митний пост-аудит в Україні: теорія та практика застосування. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Випуск 3, том 1. С. 161-166.

13. Рязанцева М. П. Актуальные вопросы таможенного контроля после выпуска товара. 2019. Випуск № 7 (41). С. 1-3. URL: <http://meridian-journal.ru/site/article?id=3328>.

14. Мурашов Р. И. Посттаможенный аудит – шаг вперед в совершенствовании таможенного администрирования. *Беларусь в условиях глобализации и интеграции* : материалы Международной научной конференции (Минск, 25 октября 2018 г.) / редкол.: С. В. Харитончик [и др.]. Минск : БНТУ, 2018. С. 136-138.

15. Чалых Ю. Н. Совершенствование механизма таможенного контроля на основе развития института предварительных решений таможенных органов Российской Федерации : автореф. дис. канд. эконом. наук : 08.00.05 – экономика и управление народным хозяйством. Москва, 2004. 32 с.

16. Новік О.І. Митний контроль та шляхи підвищення його ефективності. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 5. С. 136-140.

17. Єдинак Т.С., Коновалова О.В., Герасимова В.А. Сучасні проблеми функціонування та оцінки ефективності митного постаудиту в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. № 17. С. 651-655.

Anna Maslova. Premises for the introduction of customs post-release control measures, their potential and limitations

The article notes that the scientific opinion and materials of international expert studies reflect the consensus that post-release customs control has the potential to be a system-forming element of the customs control system provided detailed elaboration of its bases and procedures relying on international standards and scientific works, as well as having due regard to the relevant practice of customs administration in foreign countries. It is generally accepted that post-release customs control can significantly reduce the administrative burden on enterprises during customs clearance and customs control measures in customs control areas, as well as strengthen control over compliance with public safety regulations and proper levying of customs duties. The key reason for that statement is that in customs control zones customs formalities should be performed as quickly as possible and with the use of limited amounts of data, while after the release of goods there is much more time and other resources for customs authorities to conduct control and analytical activities. Other sources of value of post-release customs control are capacities of this instrument to: 1) promote a fuller and more accurate understanding of the functioning of economic sectors, the nature and history of individual enterprises, to update data risk management system; 2) assess commercial systems of enterprises and their impact on customs operations to ensure compliance with customs legislation. It is equally crucial to be aware of limitations and risks of customs post-audit for security and fiscal reasons, because, for example, enterprises may engage in informal trade, carry out transactions with particularly dangerous goods, not have a metering system that meets national standards or not have permanent office space. It is also obvious that conducting customs officials' inspections of compliance with customs legislation without an informational and analytical system to use a risk-oriented and as automated as possible approach to planning and conducting a customs audit can turn it into a counterproductive and corrupt instrument.

Key words: customs control, post-release customs control, simplification and harmonization of customs procedures, limitations post-release customs control, potential of post-release customs control.